

samme Maade gaar det Tyendet. Det er til hans Ægeget Gavn, at han faar Lejlighed til at lægge Penge op, som kunne bringe ham frem senere i Livet og støtte ham til at blive en selvstændig Mand og Borger i Samfundet.

Jeg skal endnu nævne et enkelt Punkt, som særlig har interesseret mig gennem mange Aar og gør det i allerhøjeste Grad ogsaa nu. Jeg har haft Lejlighed til paa mange Steder og under mange Forhold at lære Tyendets Boliger at kende omkring paa Landet, og jeg har mange Gange været bedrøvet over, saa slette disse Boliger mange Steder vare. Det har for mig staaet som noget af det allervigtigste for at tilvejebringe et godt og tillidsfuldt Forhold mellem Husbond og Tyende, at Tyendets Boliger forbedredes saa meget som muligt. De ere mange Steder daarlige; men saa daarlige, som de gøres til af enkelte ærede Talere, tror jeg dog ikke, de ere, i alt Fald er det saa undtagelsesvis, at man ikke ret vel kan regne dermed. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Sabroe) nævnede Forholdene paa Lolland-Falster. Forholdene paa Falster kender jeg mindre til, men jeg kender ganske godt Forholdene paa Lolland, og der ere Tyendeboligerne i Almindelighed ikke saa daarlige, som der siges. Men de ere daarlige nok, der kan gøres meget for at forbedre dem, det indrømmer jeg. Jeg tror dog, det ærede Medlem gør nogen Uret, naar han saa stærkt bebrejder Ejerne dette Forhold. Jeg har selv været Forpagter og kender ogsaa Forpagtningsforholdene, og jeg tror ikke, Forpagterne kunne eller ville bebrejde Ejerne noget i den Retning. Jeg tror, at naar en Forpagtning indgaas, vil Regelen — jeg vil ikke sige altid, for man skal nødig sige altid, jeg har tidt hørt det Udtryk fra det ærede Medlem for Aarhus nordre Valgkreds (Sabroe: Fra mig? Aldrig!), i alt Fald hører jeg nu, at det ærede Medlem siger aldrig, og det vækker hos mig en lille Mistanke om, at han dog ogsaa kunde sige altid — Forholdet mellem Ejer og Forpagter hos os, og jeg tror rundt omkring i Landet, være godt. Ejerne søge at gøre det saa godt som muligt for Forpagterne, og Forpagterne søge at gøre deres Ting saa godt som muligt. For Forpagterne er det selvfølgelig af stor Vigtighed, at Tyendeboligerne ere saa gode som muligt, og naar Forpagteren henvender sig til Ejeren om Tyendeboligerne, tror jeg, det kun ganske undtagelsesvis sker, at Ejeren siger: Jeg bryder mig ikke om, hvordan dine Folk have det. Jeg sørger or mig selv, du kan sørge for dig og dine

Folk, for Resten lade vi Fiolen sørge. Saadan er Tankegangen ikke hos Ejerne, saa jeg vil nedlægge Indsigelse mod det ærede Medlems Udtalelse om, at det skulde være det almindelige Forhold mellem Ejer og Forpagter.

Reglerne i § 12 har jeg i og for sig intet imod. Kun er der en Ting, der altid falder mig i Øjnene, naar jeg finder det, og det er, naar der er Jernvinduer i Tyendets Værelse. Det er for mig en Skræk, og jeg har aldrig set det, uden at jeg har sagt til vedkommende Ejer: Tag det Jernvindue væk og sæt Trævinduer i Stedet for. Det er uforsvarligt at have dem, og jeg tror heller ikke, man har dem ret mange Steder. Man brugte dem meget i gamle Dage; i mine unge Dage, da jeg kom meget omkring, har jeg set dem mange Steder, men nu tror jeg, det er gaaet op for de fleste, at Jernvinduer ere utilstedelige af Hensyn til Ildebrandstilfælde, og at det er nødvendigt at erstatte dem med andre. Som sagt forekomme disse Regler i § 12 mig ikke saa gale. Det er i det hele ikke saa vanskeligt for Ejeren at overholde disse Regler, men een Vanskelighed frembyder sig dog, og det er med Hensyn til at holde Tyendets Bolig i den Stand, hvori den er overleveret. Jeg ser ikke rigtigt, at § 28 i Lovforslaget indeholder tilstrækkelig Garanti i saa Henseende, idet den kun handler om den Skade, som Tyendet gør med Forsæt eller af Uagtsomhed, men det giver ikke nogen Garanti mod, at Tyende foraarsager Uorden i Værelset, gør det smudsigt — jeg holder ikke meget af stærke Ord, ellers vilde jeg have sagt svinagtigt — ikke holder det i den Stand, de burde holde det. Kunde man finde en Maade, hvorpaa Husbonden kunde faa Tyendet til at holde Værelset ordentligt og ikke med Forsæt eller blot alt for grov Uagtsomhed ødelægge det, vilde meget være vundet, saa vilde Forholdet blive langt lettere for Husbonden og Tyendet, men der mangler efter min Mening meget endnu. En Ting anser jeg for absolut nødvendig, og jeg kan ikke forstaa, at nogen kan have noget imod den — jeg tror heller ikke, der er nogen, der har noget imod den — det er, at Tyendet har et opvarmet Opholdsrum. Det er ubilligt og urimeligt, at Tyendet, naar det kommer ind, skal være nødt til at krybe under Dynen for at faa Varmen. Det er nødvendigt at have et opvarmet og nogenlunde hyggeligt Opholdsrum. Jeg vilde ønske, at man ved Siden af kunde beskæftige Tyendet i dets Fritid med fornuftig Læsning, og dette er